اخبار کارگری

تجمع آتش‌نشانان مشهد در اعتراض به حقوق ناکافی و سقف اضافه‌کاری

شماری از کارگران آتش نشان مشهد با تجمع مقابل شورای شهر، خواستار اصلاح سقف اضافه‌کاری و تعطیل‌کاری‌ها برای افزایش میزان حقوق خود شدند. به گزارش ایلنا، یکی از این آتش نشانان با بیان اینکه حقوق دریافتی ما مخارج زندگی‌مان را تامین نمی‌کند و مجبوریم بعد از ساعت کاری در مشاغل دیگر مشغول کار شویم، افزود: مدیریت آتش‌نشانی اضافه‌کاری‌ها، شب‌کاری‌ها و تعطیل‌کاری‌های ما آتش‌نشانان را به درستی محاسبه نمی‌کند به همین دلیل ماه گذشته هم به این وضع اعتراض کردیم که در نتیجه آن مدیریت ۲۰ ساعت اضافه کاری ما را پرداخت کرد. او افزود: تعدادی از ما آتش‌نشانان که مستاجریم توان پرداخت هزینه اجاره خانه و حتی مخارج خوراک و پوشاک خانواده‌هایمان را نداریم اما مسئولان به ایستگاه‌ها سر نمی‌زنند تا به وضعیت ما رسیدگی کنند.

کارخانه سیمان «تیس» فعالیت خود را از سر گرفت

فعالیت کارخانه سیمان «تیس» واقع در شهرستان چابهار که به دلیل مشکل تامین سوخت مازوت و افزایش هزینه آن دچار مشکل شده و فعالیت آن متوقف شده بود، از هفته پیش آغاز شد. به گزارش ایلنا، یک منبع کارگری در استان هرمزگان با اعلام این خبر گفت: شرکت پخش فرآورده‌های نفتی ایران، از روز ۱۷ فروردین ماه بدون اطلاع به کارخانه، سوخت مازوت کارخانه را قطع کرده بود که در نتیجه این اتفاق، کارفرما با متوقف کردن تولید قصد داشت همه کارگران را به مرخصی اجباری بفرستد. این کارگر با بیان اینکه با این اتفاق حدود ۳۵۰ کارگر نگران امنیت شغلی خود شدند، افزود: با پیگیری کارگران مشکلات در استانداری سیستان و بلوچستان بررسی و با دستور مستقیم وزیر نفت مقرر شد سوخت مورد نیاز کارخانه سیمان تیس در شهرستان راسک از انبار نفت ایرانشهر تامین شود. به گفته وی، با از سرگیری تولید، کارگران از وضعیت موجود رضایت دارند.

مرگ یک رفتگر بر اثر حادثه تصادف

یک منبع کارگری در هرمزگان، از مرگ یک کارگر رفتگر شهرداری بندرعباس بر اثر حادثه تصادف خبر داد. به گزارش ایلنا، این منبع با بیان اینکه رفتگر جان‌باخته «علی اسماعیلی» نام داشت و حدود ۴۰ ساله بود، گفت: متاسفانه کارگر مذکور بر اثر شدت ضربه وارده قبل از انتقال به بیمارستان در محل جان سپرد. او تاکید کرد: متاسفانه برخی رانندگان حین رانندگی به نقطه مقابل خود توجه کافی ندارند و با بی‌احتیاطی و سهل‌انگاری خود جان کارگران شهرداری و همچنین عابران را تهدید می‌کنند.

کارگران شهرداری «بندر امام خمینی» معوقه مزدی طلبکارند

جمعی از کارگران پیمانکاری مجموعه شهرداری «بندر امام خمینی» از دست‌کم سه ماه مطالبات مزدی و بخشی از مطالبات بیمه پرداخت نشده خود خبر دادند. به گزارش ایلنا، این کارگران که از افزایش میزان مطالبات مزدی خود در ماه‌های آینده نگرانند، می‌گویند: مشکلات معیشتی و عدم پرداخت مطالبات، مشکلات بسیاری برای خانواده‌هایمان به وجود آورده است. کارگران شهرداری سربندر؛ در خاتمه از شهردار و شورای شهر درخواست کردند که حقوق معوقه آنها را پرداخت کنند.

انتظار کارگران برای راه‌اندازی واحد تعطیل شده «ریسندگی پرریس سنندج»

کارگران واحد تعطیل شده «ریسندگی پرریس سنندج» می‌گویند: منتظر آغاز فعالیت تولیدی کارخانه براساس وعده مسئولان هستیم. به گزارش ایلنا، تعدادی از کارگران از تعلل برای راه‌اندازی این واحد تولیدی گلایه کرده و گفتند: بیش از ۱۰ سال از تعطیلی کامل کارخانه به دلیل مشکلات مالی می‌گذرد. یکی از کارگران این کارخانه گفت: ۱۴ اردیبهشت ماه با سفر رئیس دیوان عالی کشور به استان و بازدید از کارخانه مقرر شد با رفع همه مشکلات، تولید این واحد با همت سرمایه‌گذار کارخانه آغاز شود. وی افزود: در حال حاضر مهم‌ترین دغدغه کارگران از سرگیری فعالیت کارخانه است که امیدواریم با مساعدت مسئولان قضایی کشور سریعتر برطرف شود.

اعتراضات کارگران پروژه‌ای جنوب با تحقق بیشتر مطالبات و ماندگاری دو معضل ریشه‌ای پایان یافت؛

فقدان حق تشکل‌یابی و ادامه حاکمیت پیمانکاران

رضا اسدآبادی

آغاز اعتراضات کارگران پیمانی جنوب از اردیبهشت سال جاری مانند سنوات گذشته بر سر مطالبه اصلی ۱۰ روز مرخصی و ۲۰ روز کار (که باعث نامگذاری این کمپین به ۱۰-۲۰) شد، یکی از مسائل مورد بحث در میان کارگران و کارشناسان حوزه نفت است که بر وضعیت این کارگران در این مجموعه‌ها تاکید می‌کرد؛ وضعیتی که کمابیش باعث شده بود کارگرانی ولو با دستمزدهای بیش از حداقل (گاه بین ۲۰-۳۰ میلیون تومان) در موقعیتی قرار بگیرند که باز هم برای درخواست افزایش حقوق و مرخصی روزانه بیشتر، دست از کار بکشند.

به نظر می‌رسد اکنون که اعتراض کارگران در ایستگاه پایانی خود قرار دارد و شرایط از حالت ملتهب خارج شده است، بازبینی مطالبات کارگران پروژه‌ای در جنوب کشور حائز اهمیت باشد.

کمپین کارگران پیمانی جنوب؛ سه روایت

کمپین کارگران برای بهبود وضعیت قراردادهای خود در جنوب کشور محدود به کارگران پروژه‌های نفتی نماند و در کرمان، هرمزگان، بوشهر، خوزستان و کهگیلویه و بویراحمد و اصفهان و در سایر حوزه‌های کار پروژه‌ای نیز وارد شد. همچنین مطالبات آنان به مطالبه ۱۰ روز مرخصی و ۲۰ روز کار محدود نماند و به بحث مطالبه افزایش ۷۹ درصدی مزد هم تسری یافت.

در نیمه سال گذشته تاخیر و عقب افتادن پی در پی حقوق نیروهای پروژه‌ای صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و پالایشگاهی، یکی از مشکلاتی بود که شرایط را برای دست از کار کشیدن جمعی از این کارگران فراهم کرد. عقب‌افتادن ۲ تا ۳ ماهه پرداخت‌ها آن هم برای کارگران پروژه‌ای در کنگان و عسلویه و سایر پروژه‌ها مهرماه سال گذشته دوباره کار را به اعتراض کشانیده بود. در این میان چند روایت و چند واکنش در رابطه با مطالبات کارگران پروژه‌ای جنوب مطرح بود. برخی از جریان کارفرمایی و دولتی و حتی کارگری نوعی نگاه منفی به این تحرکات داشتند. برخی آن‌ها را تحریک شده از بیرون ارزیابی می‌کردند و معتقد بودند کارگران پروژه‌ای برخلاف تبلیغات درآمد بسیار بالایی دارند و از حقوق متعارف موجود بیشتر دریافت می‌کنند. در عین حال، برخی دیگر از کارگران که شغل خود را فصلی می‌دانند، هرگز چنین تصوری از شغل خود ندارند. آن‌ها ممکن است نیمی از سال را بدون پروژه و درآمد زندگی کنند.

> **آنچه باعث گسترش اعتراضات در سطح عمومی کارگران پیمانی جنوب شده و مشکلاتی را برای همه ایجاد کرد، فقدان توجه به حق تشکل‌یابی کارگران بوده است. اینکه کارگران نماینده و صدای متشکلی نداشته و حق طرح مطالبات خود در چارچوب قانونی قبل از هر اقدامی را نداشته باشند، قاعدتا شرایط نامطلوبی برای آنها ایجاد می‌کند**

مشکلات رفاهی و بیمه‌ای

مازیار گیلانی نژاد، فعال کارگری، درباره مشکلات این کارگران اظهار کرد: اولین کمپینی که در میان کارگران پروژه‌ای شکل گرفت، کمپین موسوم به افزایش حقوق بود که در مرداد ۱۳۹۹ به راه افتاد. در آن زمان اعتراضات کارگران پروژه‌ای منجر به افزایش ۲ برابری مزد بخش قابل توجهی از نیروها شد. برای مثال جوشکاران یا فیترهایی که ۵ تا ۶ میلیون حقوق می‌گرفتند، با آن حرکت جدید توانستند به مزد کار پروژه‌ای ۱۰ تا ۱۲ میلیون تومان در سال ۱۳۹۹ برسند.

وی افزود: در ابتدای این کمپین بحث صرفا بر سر مزد و در مجادله با پیمانکاران نفتی بود. موضوعاتی که بعدا از سال ۱۴۰۰ مطرح شد، موضوع ساعت کار و امور رفاهی بود که به بحث افزایش حقوق اضافه شد. موضوع عجیبی که در آن زمان وجود داشت این بود که پیمانکاران لیست حقوقی داشتند که در آن لیست برای کارگران ماهر (مثلا جوشکاران پروژه‌ای) حقوق ۲۰ تا ۳۰ میلیون تومان منظور شده بود، اما در زمان پرداخت در پایان سال ۱۳۹۹ ما مزدهای ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومانی را شاهد بودیم.

گیلانی نژاد تصریح کرد: در همان سال ۱۳۹۹ مسئله رفاهیات نیز وجود داشت، برای مثال با توجه به قیمت‌های سه سال پیش روزانه از هر کارگر برای ناهار ۱۰ هزار تومان کسر می‌شد اما غذا سیب زمینی یا تخم‌مرغ ساده بود که با قیمت‌های سال ۱۴۰۲ که در آن هستیم نیز قابل تهیه است! سرویس‌های رفت و آمد نیز از مشکلات رفاهی کارگران بود؛ کارگران یا سرویس نداشتند یا وسایل ایاب و ذهاب کاملا غیراستاندارد بود، همچنین این سرویس‌ها و وسایل یک طرفه بود و برگشت نداشت! این مسائل که کرامت انسانی کارگر را نیز تهدید می‌کرد، باعث شد تا کمپین ۲۰-۱۰ با محوریت مسئله رفاهیات، مرخصی، بیمه و حقوق آغاز شود.

وی با اشاره به مشکل بیمه‌ای و تخلفات گسترده برخی در این حوزه گفت: ما بارها گفتیم که برای کارگران پروژه‌ای نباید این حق‌خوری پیش بیاید که برای کارگری با حقوق ۲۰ تا ۳۰ میلیون حق بیمه کارگر حداقل‌بگیر ساده رد شود.

این فعال کارگری تصریح کرد: ما درباره بحث لیست‌های بیمه‌ای و تخلفات کارفرمایانی -که برای کارگر پردرآمد پروژه‌ای ماهر با دستمزد بالا لیست بیمه حداقل‌بگیری رد می‌کردند- نامه‌ای با مستندات به سازمان تامین اجتماعی نوشتیم و از حق‌الناس در حال تضییع که باید به صندوق تامین اجتماعی واریز شود با آوردن اسم شرکت‌ها و جزئیات صحبت کردیم. ما استدلال کردیم که برخی کارفرمایان و پیمانکاران در جنوب در حال ورشکست کردن سازمان تامین اجتماعی از محل عدم پرداخت حق بیمه واقعی هستند.

وی با اشاره به مشکل مرخصی‌ها گفت: مسئله ۱۰ روز مرخصی و ۲۰ روز کار که باعث نامگذاری کمپین ۲۰-۱۰ شد، از ابتدا عرف کارگاهی کار پروژه‌ای در جنوب بود و این مسئله بعدا با کار ۲۵ روزه و مرخصی ۵ روزه و یا کار ۲۴ روزه و مرخصی یک هفته‌ای نقض شد. در بحث حقوقی نیز اکنون به‌طور متوسط در پروژه‌های نفت و گاز و پتروشیمی کارگر ساده پروژه‌ای ۱۵ تا ۱۸ میلیون تومان دریافت می‌کند، اما با توجه به اینکه کار آن‌ها بسیار سخت و فصلی است و جنبه دائمی ندارد و در صورت تعطیلی پروژه برای امرار معاش باید شغل موقت دیگری، پیدا کنند، استدلال کردند که حقوق ما نباید ۲۰ درصد افزایش یابد بلکه باید ۷۹ درصد با توجه به شرایط سختی کار افزوده شود تا زندگی‌مان بچرخد.

نماینده کارگران پروژه‌ای در جنوب با اشاره به شایعات مطرح شده درباره حقوق بالای کارگران پروژه‌ای گفت: این موارد وجود دارد که کارگر بسیار ماهری اکنون در حوزه‌های بسیار فنی جوشکاری، فیتری، نصب داربست و سایر حوزه‌های حرفه‌ای‌تر، چیزی حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیون حقوق بگیرد. اما این بخش ماجرا گفته نمی‌شود که این کارگران پروژه‌ای هستند و بسیار عادی است که بعد از انجام یک پروژه سه یا چهار ماهه، یکسال یا شش ماه بیکار بمانند! لذا عرف این است که کارگر پروژه‌ای حقوقی بگیرد که اگر شش ماه نیز بیکار ماند، بتواند امرار معاش داشته باشد. این در حالی است که قرار نبوده کارگر پروژه‌ای حقوق معوقه داشته باشند و طرف مقابل نیز قول داده که حقوق عقب نیفتد.

گیلانی نژاد با تاکید بر این مطلب که از آذر و دی ماه ۱۴۰۱ برخی پروژه‌ها از نظر تعویق پرداخت مزد دچار تاخیر شدند که از عوامل شروع دوباره اعتراضات کارگران بود، گفت: برخی پیمانکاران در این میان از عدم وصول مطالبات خود صحبت می‌کردند که ربطی به کارگران نداشت. بالاخره آورده اولیه خود پیمانکار و مدیریت و ابتکار خود او نیز ملاک است.

وی با اشاره به اینکه کارگران پروژه‌ای همگی مشمول کسر ۱۰ درصد مالیات هستند، اظهار کرد: با توجه به این حقوق‌ها و سقف ۱۰ میلیون تومانی برای کسر مالیات بر حقوق به میزان ۱۰ درصد، بسیاری از کارگران ما با مالیات مسئله دارند.

وی درباره بحث اضافه کارها گفت: ما توافق کاملی روی بحث ۲۰ روز کار در ماه آن هم به صورت ۸ ساعته در روز کردیم. اگر ساعت بیشتری کارگر در محیط کار نگه داشته شود، باید اضافه کار محسوب شود، اما بسیاری این میزان اضافه کار را پرداخت نمی‌کنند یا مبلغ ناچیز و خلاف تعرفه قانون کار درباره اضافه کار در جنوب می‌پردازند. این در حالی است که در سال ۱۴۰۱ همان ۲۰ روز که کارفرمایان و پیمانکاران قول دادند، با ۱۰ ساعت کار روزانه بسته شد! ما می‌گوییم که اساسا در فلسفه قانون کار، اضافه کار متعلق به کارگر بیکار است و اجباری نباید باشد. کارگر باید بتواند با همان ۸ ساعت کار و مزد آن حقوق خود را بچرخاند. اگر پیمانکار می‌خواهد کار خود را زودتر تمام کند، بجای تحمیل اضافه کار اجباری (که اگر در قرارداد با شرط موقت بودن اضافه کار قید نشود، غیرقانونی است) باید کارگر بیشتری استخدام کند و به اشتغال بیشتر کمک کند. کارفرما و پیمانکار با گرفتن اضافه کار از ۴ کارگر عملا هر روز یک کارگر را بیکار می‌کند تا بتواند آن مزایایی که به آن یک کارگر جدید تعلق می‌گیرد را ندهد!

فضای جدید کار پروژه‌ای و خطر اخراج‌ها

علیرضا میرغفاری، عضو کانون عالی انجمن صنفی کارگران و رئیس هیأت مدیره کانون انجمن‌های صنفی پالایشگاه‌های بوشهر، در رابطه با اعتراضات شکل گرفته، اظهار کرد: در جریان اعتراضات تعداد قابل توجهی از کارگران با تعهد به سر کار برگشتند و تعدادی نیز بدون تعهد تهدید به اخراج شدند. در پاراگراف اول متن تعهد گرفته شده از کارگران قید شده است که گویی کارگر جز نفس کشیدن حق کار دیگری ندارد. این تعهد هیچ وجه رسمی و قانونی ندارد و تنها جنبه برخوردی و ایجاد ارعاب دارد. مجتمع‌های پتروشیمی با این گونه تعهدات خود را زیر سوال می‌برند و متن قانون کار درباره اخراج کارگر صریح است و طبق ماده ۲۷ این قانون نظر تشکل کارگری درباره اخراج با توجه به آیین‌نامه لازم است.

> **عضو کانون عالی انجمن صنفی کارگران: در جریان اعتراضات تعداد قابل توجهی از کارگران با تعهد به سر کار برگشتند و تعدادی نیز بدون تعهد تهدید به اخراج شدند. این تعهد هیچ وجه رسمی و قانونی ندارد و تنها جنبه برخوردی و ایجاد ارعاب دارد. مجتمع‌های پتروشیمی با این گونه تعهدات خود را زیر سوال می‌برند**

میرغفاری تاکید کرد: عمده اعتراضات صورت گرفته از ماه گذشته محدود به پروژه‌هایی است که هنوز به بهره‌برداری نرسیده‌اند. نیروهای پروژه‌ای ما بیشتر در حوزه جوش و صنف تجهیزات فعال هستند و حجم و فشار کارشان در دما و هوای بسیار بد جنوب بسیار سنگین است. عمده این کارگران به دلیل شرایط کار مجبور هستند تا روزانه ۱۲ ساعت نیز کار کنند. این نوع کار توانمندی بسیار بالایی را لازم دارد. مرخصی و ساعت کاری برای چنین شغلی بسیار اهمیت دارد. اخیرا با اعتراضات صورت گرفته بسیاری از کارگران قراردادهای خود را اصلاح کرده و با افزایش مزد درخواستی و همچنین موافقت با مرخصی ۲۰ روز کار-۱۰ روز استراحت یا ۲۳ روز کار و ۷ روز استراحت کار می‌کنند.

وی اضافه کرد: شرکت‌ها بسیار تلاش دارند که کار خود را زود تمام کنند و به همین دلیل به نیروی کار فشار زیادی وارد می‌کنند. گاهی شرکت‌ها همان مرخصی وعده داده شده نیروی کار خود را لغو می‌کنند.

این عضو کانون انجمن‌های صنفی کارگران در جنوب با اشاره به مشکلات رفاهی کارگران گفت: هنوز در حوزه کار پروژه‌ای، امکانات رفاهی و امکانات اسکان بهبود نیافته و با وجود گزارش‌های متعدد از شرایط اسکان کارگران که بسیار نامطلوب است، شاهد مشکل تغذیه و بهداشت بد برای کارگران هستیم. کارگران می‌بینند که حتی در حوزه تامین آب نیز دچار تبعیض هستند و سایر نیروهای رسمی و پیمانکاران آب معدنی دریافت می‌کنند ولی خود کارگران از محل‌های نامناسب باید آب غیربهداشتی و از تانکر دریافت کنند.

میرغفاری در پایان گفت: دست پیمانکاران بسیار باز است و کارفرما به راحتی می‌تواند حقوق معوقه تحمیل کرده یا مزد را پرداخت یا کارگر خود را اخراج کند.

خیری که فقط به سفره خانواده خود دولت می‌رسد

این فعال کارگری با انتقاد از سیاست‌های مجلس گفت: متاسفانه مصوبه ابطال حضور پیمانکاران نیروی انسانی و شرکت‌های تامین نیرو تنها در حوزه پروژه‌های دولتی تصویب و مطرح شده و در پروژه‌های بخش خصوصی که بخش اعظم کارها در جنوب کشور را پوشش می‌دهند، این قانون تصویب نشده و خیر آن فقط به سفره خانواده خود دولت می‌رسد، در صورتی که پیمانکاری و دلالی نیروی انسانی برای همه حوزه‌های کار آسیب‌زا است.

وی در پایان گفت: نه کارگر باید یک جانبه حقوق و دستمزد خود را مطرح کند و نه کارفرما این حق را دارد که یکجانبه برای خود حقوق و مزد توافقی مطرح کند. در همه جای جهان اصل بر سه جانبه گرایی و تعامل در تعیین مزد است. ما کارگران قائل به تعامل هستیم، اما مشکل عمده ما این بود که این کارگران اساسا نماینده رسمی و تشکل رسمی برای مذاکره و گفتگو نداشتند و عملا به دلیل عدم اجرای قانون کار در حوزه تشکل‌ها، ما شاهد به تنش کشیده شدن مطالبات بودیم.

معیار باید حل مشکل کارگران و تداوم پروژه‌ها باشد

موسی میرجهانمردی، دبیر اجرایی خانه کارگر بوشهر، نیز با اشاره به مشکل فقدان تشکل و نمایندگی در میان کارگران معترض پروژه‌ای جنوب گفت: متاسفانه شرایط در اعتراضات اخیر به سمتی برده شد که برخی کارگران گویا با خط‌گیری‌ها از سایر فضاها دچار جوی شوند که خودشان به کار باز نگردند و میز مذاکره را ترک کنند. ما این فضا را مطلوب نمی‌دانیم و از همه کارگرانی که هنوز مطالبه دارند می‌خواهیم به سر میز تعامل بازگردند.

وی تاکید کرد: البته بخش قابل توجهی از مطالبات پاسخ گفته شده اما اخیرا شایعاتی مبنی بر اخراج گسترده نیروها مطرح می‌شود؛ این شایعات چندان پایدار و قابل توجه نیست زیرا آنقدر نیروی کار ماهر در پروژه‌ها کم است که امکان جانشینی و جایگزینی نیروی کار به جای نفرات اخراج شده وجود ندارد و این اقدام خود باعث افزایش تنش و تداوم بر زمین ماندن پروژه‌ها است.

میرجهانمردی با اشاره به مشکلات کارگران پروژه‌ای در جنوب تصریح کرد: مسئله اساسی این است که صرف‌نظر از همه حاشیه‌های سیاسی و غیر صنفی و شخصی پیش آمده، برای فعالان کارگری و مسئولان و کارفرمایان باید حل مشکل کارگران و تداوم پروژه‌ها معیار باشد.

جمع‌بندی اعتراضات

با وجود اعتراضات و حواشی شکل گرفته، مستندات حاکی از آن است که بخش قابل توجهی از پیمانکاران به خواسته‌های کارگران در سال جاری تن دادند و برخورد امنیتی نیز به‌طور گسترده صورت نگرفته است، اما آنچه که باعث گسترش اعتراضات در سطح عمومی کارگران پیمانی جنوب شده و مشکلاتی را برای همه ایجاد کرد، فقدان توجه به حق تشکل‌یابی کارگران بوده است. اینکه کارگران نماینده و صدای متشکلی نداشته و حق طرح مطالبات خود در چارچوب قانونی قبل از هر اقدامی را نداشته باشند، قاعدتا شرایط نامطلوبی برای آنها ایجاد می‌کند. از سوی دیگر تداوم تعامل دولت با پیمانکاران و واسطه‌های نیروی انسانی از مشکلات عمده کارها و پروژه‌هاست و هنوز اهمیت این مسئله که کارگر باید با صاحب پروژه که دولت است، قرارداد ببندد درک نشده است.